

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

III. Quòd Deus Pater est Verbi, & omnium rerum opifex; & quòd nullomodo res possent consistere, si diversae essent earum causae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

μεγίση τέπατεδε, παιδός τεκατ' ἔργυ πα-
ρει, Φθεγορθρωταῖτα. ἀπεξ ἀντὶ φεύ-
γονται διανοια σφεσάνοι. εἰ γάρ τις αὐτὸς
Θεόπολειν, η ἀπλετινὰ μετιὼν Ἐπισή-
μω, ἀκελεοῦ τὸ ἔρον ικανῶς ὑπείληψεν, ο-
τελεια αὐτὸς τεκού το ὥστα δαζόμενον ἐφωρά-
ση. μην κατοκητέον, οὐδὲ αἱμελητέον, τοις
εποχοστι πάποτε τὸ θεῖας Ἐπιπνοίας διὸ κ-
ημεις βομῆκος τῆς αὐαξοῦντος παραμητούμενος,
παραμεθα τε σκοπεῖ, (πεδος) τὸ τέλειον.

A tris ac Filii singulare auxilium nobis in
presentia adspiret, ea dicentibus quæ
jusserit ac menti nostræ suggesterit. Si
quis enim aut rhetorican aut aliam
quamcumque artem professus, sperat se
absque ope divini Numinis opus suum
cumulate posse perficere, is cū eo quod
suscepit opere rudis atque imperfectus
deprehenditur. Quibus vero divini Nu-
minis semel adspiravit auxilium, ii neu-
tiquam cessare ac torpere debent. Pro-
inde longioris proœmii veniam à vobis
depreciati, caput ac summam instituti
nostrri aggredi tentabimus.

ΚΕΦ. Γ.

Οπιζετε λέγην Πετροῦ Ἰ Θεοῦ, ἡ τῆς κτίσεως ὁ αὐτὸς ἐμμιμη-
γμένος εἰς ἡδύτινον σώματα, τὰ οἷα, εἰ δι Φεραὶ τῷ
αὐτῶν τὰ γείτονα.

AΓαῖον δὲ πάντα εἰσίται, ἐπειρ τῶν κατίσιαν
Αθεοὺς αἱ, γένεσιν δὲ εχει. ἔκοποι δέ δ'
ἀρχὴ τῶν δὲ οὐ γενέσει πάντων, αὐτὸς αεχή.
οὐδὲ σέμενιν εἶχων την αὐταφοράν, εἰς ἔκεινον
εἰστηκαπάλιν. εἰκεναὶ τῆς διατάσσεως συγκεί-
σεστε, εἰς τοπικῶς, αλλὰ νοερῶς γνωρίμους δὲ
ἡ Λημαία Ιωνὶ τῷ πατερών σπλάγχνων συνέ-
πειτο γεννηθὲν, ὡσπερ αἱμέλειταὶ σκοπευμά-
των αἱλα διατάξει πενοίας, Ἐπιστήλη
συτηρετῶτες αἰδητῷ κόσμῳ καὶ τοις δὲ αι-
λῷ μηχανώμενοις [εἰς] φίλες. Λοι γάρ τοι πᾶ-
σιν οὐα φειληπταὶ τωτεῖ κορμοί, ή αἵτια
τείνακού Στοῦ ἐκείθεν ἐκείθεν δὲ καὶ Ψυχῆ,
χρησταῖς αἱδητοῖς, καὶ τὰ ὄργανα, διῶν τα ση-
μανώμενα τῷ τῷ αἱδητοῖς δοστοτελεῖται. Καὶ
αἱσι δηλοῖ ὁ λόγος; τῷ οὐτων πάντων εὐα εἰ-
μισθετάτην, καὶ πάνθ ὅσα ὑποτέτακται τῇ
ἐκείνου δεσποτεία μόνη. τατ' θεάμα, τατ'
επίγεια. καὶ τὰ φυσικὰ καὶ ὄργανα καὶ σώμα-
τα. εἰ δὲ οὐ ταῖς αὐτοβιώτων οὐτων κυ-
ρεῖσα, εἰς ἔνος αἱλα πολλῶν εἴσαετούχανε,
κληροὶ αἱ καὶ σοιχείων διανεμίσεις, καὶ μῆδοι
παλαιοὶ. Καὶ Φθονοὶ, καὶ πλεονεξία κατὰ διώδει-
μαν κατακερευτόσαντα, την ἐναερόντων τῶν
πάντων ὁμένονταν ιστάλμενοι πολλῶν διαφόρων
πλεονεξίαν εκάστω μοιρούν διοικούμεν-
των. τὸ δὲ αἱδεῖ καὶ τὰ αὐτά τε καὶ ὕστατως εἴχειν
τὸν σύμπαντα καὶ κόσμον. [εἰς] αἱδητῶς εἴχειν, δέ
αἱδητοῖς μάταιοις γεγένησθε τὸν παρειστοῖς τοῖς
διαγένων τὸν συμπάσσοντες γενέσεως δημιουρούς,
convincit non sine providentia id geri, nec fortuito casu id contigisse. Quis vero

B Quid Deus Pater est Verbi, & omnium rerum
opifex: & quid nullomodo res possent con-
fistere, si diversa essent earum
causa.

BOnum illud quod omnia appetunt, cu-
mum suapte natura semper Deus
est, ortum non habet, ac proinde nec
principium. Ipse vero omnium quæ gi-
gnuntur, principium est. Qui autem
ex ipso processit, rurius cum iplo con-
jungitur atque unitur: quippe cum dis-
junctio atque conjunctio non locorum
ipatis, sed intellectu duntaxat in illo
perficiatur. Neque enim illo pater-
norum viscerum damno fetus ille con-
stitut, sicut ea quæ ex semine nascuntur:
sed divinae providentiae dispositione e-
ditus est Servator, qui huic aspectibili
mundo, & cunctis quæ in eo fabricatae
sunt rebis atqe operibus præsideret. Omni-
bus igitur quæ mundi complexu conti-
nentur, subsistendi ac vivendi hinc sup-
petit cauila. Hinc anima, hinc sensus o-
mnis, & facultates quibus ea quæ à sen-
sibus significata sunt, consummantur.
Quidnam igitur hæc concludit oratio?
Unum scilicet esse omnium præsidem;
cunctaque ejus unius dominio subjace-
re, tam cælestia quam terrena; natura-
lia quoque & organica corpora. Nam si
harum rerum quæ innumerabiles sunt,
dominium non penes unum, sed penes
multos resideret, sortitio ac divisio ele-
mentorum, ut est in veteribus fabulis;
invidia ac plus habendi cupiditas, omni-
virium nil superare contendens, con-
sonam omnium rerum concordiam
perturbaret; singulis videlicet eam
quam sortiti essent portionem, diversa
ratione administrantibus. Verum ex
eo quod universus hic mundus uno
semper eodemque modo se habet, satis

CCC

universæ materiæ opificē unquā agnoscet? Cuinam primo, cuinam postremo alleganda esent preces & supplicationes? Qui fieri poterit ut unū eorū collere aggrelitus, in reliquos impius non esēt? An si forte quidpiam ad vitam hanc necessarium postulavero, ci quidē Deo qui mihi opem tulerit, gratias acturus sum: illi verò qui mihi adversatus fuerit, conviciaturus? Quē verò obsecratus sum, ut mihi calamitatis causam aperiat, meq; cōliberet? Ponamus per oracula ac vaticinia nobis datum esse responsum: hæc verò non esēt sita in ipsisorum potestate, sed ad aliū Deum pertinere. Quæ igitur misericordia, quæ Dei ergahominem providentia? Nisi forte aliquis ex illis paulo humanior, adverſus alterum qui nulla erga homines bencvolentia affectus est, violentius commotus opem tulerit. Ira porro & similitates & convicia; omnium deniq; rerū perturbatio ex eo sequerentur: dum iudas quisq; partes minime ageret, & præ cupiditate suis rebus non contentus, alienas invaderet. Quid postea? Certe hæc cælestiū discordia, inferioribus ac terrenis rebus perniciem allatura eset; tempestatum ordine ac vicissitudine, & fructuum qui singulis annis temporibus provenire solent, utilitate penitus sublata: sublata etiam die, & quæ diem excipit nocturna quiete. Sed de his satis. Redeamus nunc ad eas rationes quæ refutari nullatenus possumunt.

CAPUT IV.

De errore eorum qui simulacra venerantur.

Quidquid principium habuit, finē quoque habeat necesse est. Porro tempore principiū, generatio appellatur. Quæ verò ex generatione oriuntur, omnia sunt corruptioni obnoxia. Adhæc formam ipsam ac speciem delet temporis longinquitas. Quonam igitur modo qui ex corruptibili generatione orti sunt, immortales esse possent. Ceterum hujusmodi quædam imperite multitudinis opinio invaluit, apud superos nuptias fieri solere, & liberos procreari. Quod si qui gignuntur, immortales sunt, semperq; gignuntur novi, genus illud exuberet necesse est. Hac autem acceptatione facta, quod tandem cœlum; quæ terra, tantū Deorum examen superveniens capere possit? Quid autem dicimus de ipsis hominibus, qui fratres Deos cum sororibus Deabus matrimoniū fidei conjungunt, & adulteria atque obscenitates insidem obiiciunt? Illud quoque fidem

A ἐν χαλὶ καὶ λιτανεῖαι, τοῦτο τὸ πάτριον πλούταιον τίνα ἡ θεοποίειν εἶ αἰσθέσθε, τοῦ περὶ τὸς λοιπὸς πόσσοντος τάχα δὲ αὐτῷ δέομεν. Τῷ βιωτικῷ Ιησοῦ, τῷ μυστικῷ φρεσὶ χάριν ἔγνων, τῷ δὲ αἰτησέστατηματι. Φάντα τὸν τοῦ περισσευξάριθμον τῷ λατινοῦ περισσόσεως γνῶναι, τοῦτο ἀπαιτηγνήτην οὐδὲν. Τῷ μὲν δηλογίοις καὶ χειροῖς ηὔνει ποκενεῖδις μὴ εἴναι ἡ τῆς ἑωράντος στολὴ, οὐδὲ ταῦτα αἰγάκει. Θεῷ. Τίς δὲ οὐδὲν ποιεῖ Θεοῖς αὐτῷ ποιούσαις, εἰ μὴ αἰσθανόσ φιλανθρωπότερος πρέστη τοι μιθρικοῖς ἔχοντα χέστω διατεθεῖς, ἐπεκρέπειν ὄργην σάστικον οὐειδός, οὐδὲ μὴ ιδιοπεγμάτων μηδὲριμνῶν τοῖς Πέρσαλλοσιδια πλεονεκτοῦ τὸ τελευταῖον οὐ πάντων σύγχυτις ἐπικλεψθεῖσιν αὐτόν τε οὐδὲ ταῦτα δηλοῦσι τῶν ἔργων τοῦτον εὔρεντον οὐδὲν γέγονα διελυμένατο. οὐδὲν μηδὲ τοῦ οὐρανοῦ διατάξεως, καὶ πρὸ τε μετεπλήκτου τῆς κατατάξεως καιρούς τῶν Φυσικῶν κατηπλῶν αἰπολαύσεως. οὐδὲν εἴσοις οὐ πάρεστις διαδεχθεὶς οὐδὲν τούτην τηντερίνης αἰπολαύσεως. καὶ μιτταῖς τοῦ μηδὲν εὐλεγυτον ἐπανίκορον λόγον.

Κεφ. Δ'.

Περὶ τῆς κατὰ τὰ ιδωματικῶν.

PΑΝΤὸ αρχὴν ἔχον, καὶ τέλος ἔχει τὰ δὲ τὸ γένεσεως, φερτὰ πάντα μηδὲν δὲ καὶ οὐδὲν οὐδὲν ποσὶν αὐτοῖς γένεσεως φερτῆς, εἰν διάνατοι, δέξαι τῷ αἰλογίσων δήμων τοιαύτη τις διαποτικεν, οὐδὲ παρεῖτοις θεοῖς γάμοι, πιθετοῖς εἰαιτεῖνοιδησαν. εἰ δὲ διάνατοι οἱ τελευταῖς γεννώνται δὲ αἱ, πλημμυρεῖν αἴσια τὸ γένος. περισθίκης δὲ οὐδὲν τὸ διαθέργανον θεοῖν ἔχορπε, τι δὲ αὐτοῖς τις αἰσιάδεσσιν, δρακονιούσι διδελφοῖς εἰς γαμήλιαν συναπόνταιν, μοιχείας τεργαλασίας ἐγκαλούντων: λεγομένη δὲ της κοινωνίας συναπόνταιν, μοιχείας τεργαλασίας ἐγκαλούντων: